

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาความคิดเห็นต่อความเสี่ยงในการสอบบัญชีในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสอบบัญชีขนาดย่อมที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีระเบียบวิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน ตามแนวคิดของการควบคุมภายใน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามผล
2. บทบาทและการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพบัญชี ตามผลการศึกษาของสุภัท ตรงโยธิน (2550) ที่พบว่า ปัจจัยด้านสภาวิชาชีพมีผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี จึงนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย การออกมาตรฐานการบัญชี การเผยแพร่มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี การอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี การกำหนดบทลงโทษและการลงโทษตามพ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547
3. การควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี ตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (ISQC 1) แนวคิดคุณภาพงานสอบบัญชี (Wooten Thomas, 2003) ประกอบด้วย การจัดการทรัพยากรบุคคล การฝึกอบรม การติดตามดูแลและกำหนดมาตรการลงโทษ และการศึกษาของจักรพงษ์ รัตน์ะ (2547) เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาความเพียงพอของพนักงานสอบบัญชี ปัญหาการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีให้ทันตามเวลาเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี

4. คุณลักษณะและการปฏิบัติงานของทีมงานตรวจสอบ ตามแนวคิดคุณภาพงานสอบบัญชี (Wooten Thomas, 2003) ประกอบด้วย การมีจริยธรรมและปฏิบัติงานสอบบัญชีเชิงผู้ประกอบวิชาชีพ การวางแผนการตรวจสอบงบการเงิน การควบคุมและสอบทานงานสอบบัญชี ความรู้ความสามารถด้านการสอบบัญชี มาตรฐานการบัญชีและข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถประยุกต์ใช้ได้ ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับธุรกิจที่ปฏิบัติงานสอบบัญชี ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเฉพาะอุตสาหกรรม จากการศึกษาของ พรพิมล เหล่านภากุล (2547) เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงจากการตรวจไม่พบข้อผิดพลาดในการสอบบัญชีภายใต้มาตรการสืบเปลี่ยนผู้สอบบัญชีของ Sarbanes – Oxley Act ในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีมีผลต่อความเสี่ยงจากการตรวจไม่พบข้อผิดพลาดในการสอบบัญชีในระดับมาก และสุกานดา มิสกวัน วงศ์ (2550) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยภายในที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีในมุมมองระดับผู้ช่วยผู้จัดการงานสอบบัญชีขึ้นไปของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง พบว่า คุณลักษณะและการปฏิบัติงานของทีมงานตรวจสอบมีผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชีในระดับมาก

5. แรงกดดันด้านเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ ตามการศึกษาของนลินรัตน์ เคนคอนทราย (2547) ที่พบว่า แรงกดดันทางเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง จึงนำมาใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย ระยะเวลาที่ถูกกำหนดมีผลต่อการปฏิบัติงานและความรู้สึกของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี การปฏิบัติงานตรวจสอบให้เสร็จตามประมาณการเวลาที่กำหนดมีผลต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานและวิธีการตรวจสอบ และการใช้เวลาบางขั้นตอนเกินกำหนดอาจใช้เวลาในการตรวจสอบขั้นตอนอื่นน้อยลง

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสอบบัญชีขนาดย่อม ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำงานเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับผู้ควบคุมงานสอบบัญชีขั้นต้นขึ้นไป เนื่องจากงานสอบบัญชีส่วนใหญ่ทำงานเป็นทีม ผู้ควบคุมงานขั้นต้นจะเป็นผู้ดูแลควบคุมงานและสอบทานรายงานผลการปฏิบัติงานก่อนที่จะส่งให้ผู้ควบคุมงานในลำดับที่สูงกว่าและผู้สอบบัญชีสอบทานและแสดงความเห็นต่องบการเงิน จึงคาดว่าผลที่ได้จากการศึกษาจะสามารถเป็นตัวแทนของสำนักงานสอบบัญชีได้

ขนาดตัวอย่างและวิธีคัดเลือกตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551: 47) กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้อยู่ที่ร้อยละ 5 และค่า

ความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 เนื่องจากไม่ทราบประชากรที่แท้จริง จึงกำหนดให้ประชากรที่ใช้เป็นค่าอนันต์ (Infinity) ได้ตัวอย่างจำนวน 400 ราย ส่งแบบสอบถามจำนวน 400 ราย ได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาร้อยละ 51 ใน จำนวน 204 ราย ซึ่งการคัดเลือกตัวอย่างใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบสะดวก (Convenience Sampling) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสอบบัญชีขนาดย่อมที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำงานเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาแนวคิด วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ ตำราทางวิชาการ เอกสารออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การมีใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี ตำแหน่งงาน และประสบการณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบต่างๆที่มีต่อความเสี่ยงในการสอบบัญชี โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน บทบาทและการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพบัญชี การควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี คุณลักษณะและการปฏิบัติงานของทีมตรวจสอบ และแรงกดดันด้านเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำมาวิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามส่วนที่ 2

ส่วนข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน บทบาทและการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพบัญชี การควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี คุณลักษณะและการปฏิบัติงานของทีมตรวจสอบ และแรงกดดันด้านเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบต่อ ความเสี่ยงในการสอบบัญชี โดยนำข้อมูลความคิดเห็นในด้านต่างๆข้างต้น ไปวิเคราะห์ Cross tab กับอายุ ระดับการศึกษา การมีใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และ ประสบการณ์การทำงานสอบบัญชี ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โดยข้อมูลในส่วนนี้เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) (คุณชาติ เวชสาร, 2545: 123) ได้ กำหนดคะแนนของคำตอบ ออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และมี เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ผลคะแนนที่ได้ จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2543, 99-100) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	หมายถึง	การแปลความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด